

ОПШТА ПРАВИЛА ШИФРИРАЊА ПРОЦЕДУРА

0016 ОПШТА ПРАВИЛА ЗА ШИФРИРАЊЕ ПРОЦЕДУРА

Шифре процедура из Номенклатуре здравствених услуга на секундарном и терцијарном нивоу здравствене заштите су нумеричке и имају укупно 7 или 8 карактера, при чему последња два/три (-XX/-XXX) представљају екстензију основне шифре.

На пример:

Шифра	Назив процедуре
18288-00	Давање анестетика око целијачног плексуса

Основно начело шифрирања поступака је да буду неутрални у односу на извршиоца (делатност), што значи да се примењује иста шифра за извршени поступак, независно од тога у којој делатности је поступак извршен.

Дефиниција процедуре

Процедура је дефинисана као клиничка интервенција која је:

- хируршка у природи и/или
- носи ризик приликом извођења и/или
- носи ризик анестезије и/или
- захтева специјализовану обуку и/или
- захтева посебне објекте и опрему

Редослед шифрирања процедура је следећи:

- терапијске процедуре које се изводе у вези са основним узроком хоспитализације
- терапијске процедуре које се изводе у вези са КК - компликацијама и коморбидитетом
- дијагностичке процедуре у вези са основним узроком хоспитализације
- дијагностичке процедуре у вези са КК – компликацијама и коморбидитетом

Пример:

Основни узрок хоспитализације: Хронични цервицитис

Пратеће дијагнозе: Хумани папилома вирус (ХПВ)
Менорагија

Процедуре: Дилатација и киретажа, диатермија и биопсија цервикса

Процедура која се прва шифрира: Диатермија цервикса (35608-00), јер је то поступак којим смо лечили хронични цервицитис

Потребно је шифрирати све процедуре (и терапеутске и дијагностичке) извршене на пацијенту током боравка у болници.

У последње време је све теже направити разлику између хируршких и нехируршких интервенција. Пример су ендоскопске интервенције и интервентна радиологија, које, иако инвазивне, нису хируршке. Неопходно је шифрирати сваку интервенцију, с тим што се оне које су у основи хируршке, шифрирају прве (иако редослед не утиче на разврставање у ДСГ).

Делови процедура

Не шифрирају се процедуре које су део неке веће процедуре која се спроводи.

Пример:

- Лапаротомија као оперативни приступ
 - Ушивање ране након хируршке интервенције у абдомену
-

0040 ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ НОМЕНКЛАТУРЕ УСЛУГА

Формат

Први ниво - анатомска регија

Основна подела класификације је по анатомској регији. Такође, у сваком поглављу, подела се креће од „више“ анатомске области ка „нижој“.

Други ниво – врста процедуре (услуге)

Ово значи да се у оквиру сваке анатомске области процедуре наводе по сложености, односно од мање инвазивних ка више инвазивним процедурама. Стандардне процедуре су:

- Преглед
- Примена, инсерције и уклањања
- Инцизија
- Деструкција
- Ексцизија
- Репозиција (мускулоскелетни систем)
- Репарација
- Реконструкција
- Ревизија
- Поновна операција (реоперација)
- Остале процедуре

Трећи ниво – „блок“

Процедуре у номенклатури нису поређане по нумеричком редоследу, већ су разврстане у групе/блокове према врстама процедура (услуга). Блокови су поређани по нумеричком низу и служе за лакшу оријентацију.

Четврти ниво – процедура (услуга)

Изузеци су:

Поступци у акушерству

Основна подела је на основу периода у трудноћи, нпр. антепарталне процедуре, процедуре повезане са трудовима, порођајне процедуре, постпарталне.

Процедуре радиолошке онкологије

Главна подела је на основу поступака у радиолошкој онкологији. Други ниво поделе је на основу типа зрачења, нпр. терапија екстерним зраком, брахитерапија, отворени радиоактивни извори.

Неинвазивне, когнитивне и друге процедуре, које нису класификоване на другом месту

Главна подела је на основу циља процедуре (дијагностичка или терапеутска). Други ниво поделе се односи на врсту процедуре.

Процедуре са снимањем

Главна подела је на основу врсте снимања (ултразвук, ЦТ...)

Посебне напомене

Некласификовано на другом месту

Користи се као врста упозорења да се специфична варијанта наведене процедуре може појавити на неком другом месту у номенклатури. Процедуре са овом ознаком се користе само ако нам недостају информације које ближе објашњавају извршену процедуру.

Ако другачије није назначено

Синоними су „без ближег објашњења“, „недефинисано“.

Знаци интерпункције

[] Између угластих заграда су смештени синоними, ближа објашњења, алтернативне речи.

() Између заграда су смештене додатне речи које могу, али и не морају да буду део имена интервенције, а да притом не мењају шифру.

: Двотачка се користи у случају када је основни термин некомплетан и неопходна је једна или више одредница која омогућава ближе одређивање саме процедуре.

} Обухватница се користи при набрајању појмова који се укључују и искључују, да би назначили речи које јој претходе нису комплетни појмови. Сваки појам који се налази испред ње мора бити комплетан са једним или више појмова који се налазе иза обухватнице.

Појмови укључивања

То су појмови набројани директно испод блока или шифре који представљају исту или сличне процедуренаведене под том шифром.

ПРИМЕР:

90064-01 Рефрактивна кератопластика
Кератомилеуза (хируршко-ласерска корекција диоптрије)
Термокератопластика

Ближе одреднице у номенклатури

1. Укључује

Ближе објашњава садржај поглавља, анатомску област, врсту процедуре, блок или шифру. У неким случајевима се односе и на делове поступка или употребљену опрему у оквиру дате процедуре.

ПРИМЕРИ:

36503-00 *Трансплантација бубрега*

Укључује: васкуларну анастомозу

30394-00 *Дренажа интраабдоминалног апсцеса, хематома или цисте*

Укључује:

- апсцес, хематом или цисту:
- апендикса
- илијачне фосе
- интраперитонеални
- карлични
- субхепатички
- субфренични перитонитис

2. Напомена

Служи да појасни употребу шифре. Најчешће објашњава разлог зашто се интервенција спроводи. Такође, може да служи да објасни значење неког појма употребљеног у називу интервенције.

ПРИМЕР:

52824-00 *Криотерапија периферних грана тригеминуса*

Напомена: Изводи се код ослобађања од бола

Блок [712] *Трансплантација артеријског бајпаса синтетичким материјалом*

Напомена: Синтетички материјал може обухватити графт од полиестера (тканог или плетеног) или од политетрафлуороетилена

3. Уколико се обавља, шифрирати одвојено и следеће

Упућује лекара да упише додатну шифру уколико је извршена додатна процедура или коришћена додатна опрема.

ПРИМЕР:

41548-00 *Облитерација мастоидног кавума*

Уколико се обавља, шифрирати одвојено и следеће:

- меатопластика

4. Искључује

Процедуре под овим појмом треба потражити под другом шифром. Уколико је наведено више процедура, оне су поређане по хронолошком реду блокова.

ПРИМЕР:

45206-00 *Једноставан и мали режањ коже очног капка*
Искључује: реконструкцију очног капка режњем

5. Прво шифрирати

Стоји уз процедуре које се *не смеју* шифрирати саме и одређује правилан редослед шифрирања.

ПРИМЕР:

313400-00 *Ексцизија мишића, кости или хрскавице због лезије коже.*
Прво шифрирати: Ексцизију лезије коже

6. Шифру изоставити

Налази се под појмом *искључује* и ближе објашњава да процедуру која се подразумева, не треба ни шифрирати.

ПРИМЕР:

22007-00 *Ендотрахеална интубација, једнолуменски тубус*
Ендотрахеална интубација (ако другачије није назначено)
Искључује: само поступак ендотрахеалне интубације
процедуру са вентилационом подршком - **шифру**
изоставити

0019 НЕЗАВРШЕНЕ И ПРЕКИНУТЕ ПРОЦЕДУРЕ

Уколико је процедура прекинута или није завршена из било ког разлога, шифрирати до момента до ког је изведена.

ПРИМЕР:

Уколико је лапаротомија урађена у циљу апендектомије, али апендектомија није завршена јер је пацијент доживео срчани застој, шифрирати само лапаротомију.

30373-00 *Експлоративна лапаротомија*

ПРИМЕР:

Покушана ендоскопска интервенција на карпалном тунелу, а затим је конвертована у отворену процедуру.

Прва процедура: 39331-01 *Декомпресија н. медиануса код су карпалног тунела*

Остале процедуре: 39331-00 *Ендоскопска операција карпалног тунела*

ПРИМЕР:

Лапароскопски асистирана вагинална хистеректомија конвертована у абдоминалну хистеректомију.

35756-00 *Лапароскопски асистирана вагинална хистеректомија која претходи трбушној хистеректомији*

Треба бити обазрив када је процедура била неуспешна (нпр. неуспех при испитивању *ductus choledochus*-а може значити да током испитивања није била могућа инсуфлација боје). У таквим околностима процедуре треба шифрирати.

0020 **ОБОСТРАНЕ И ВИШЕСТРУКЕ ПРОЦЕДУРЕ**

Обостране процедуре

Дефиниција

Обостране процедуре су оне које укључују исти орган/структуру на обе стране тела у истој епизоди болничког лечења.

1. Процедуре које се односе на парне органе/обостране структуре

У Номенклатури услуга постоје шифре за обостране процедуре за ситуације код којих болест/индикација уопштено има обострани ефекат (нпр. остеоартритис колена, полицистични јајници, естетска хирургија капака, халукс валгус).

На пример код следећих процедура:

- Билатерална орхидектомија
- Билатерална репарација феморалне херније
- Билатерално отварање сузних канала
- Билатерална једноставна мастектомија
- Билатерална уградња протезе колена
- Билатерална корекција халукс валгус
- Билатерални графт очних капака
- Билатерална оофоректомија
- Стерилизација
- Вазектомија

Када се шифра односи на обострану процедуру, шифрира се само једном.

2. Обавезно обостране процедуре

Друга група "псеудо-билатералних" процедура у Номенклатури које нису експлицитно написане као билатералне, укључујући дијагностичке и терапијске процедуре које подразумевају „један акт“, али подразумевају обостране структуре, нпр. тонзилектомија.

Класификација

Када се шифра односи на обавезнообострану процедуру, шифрира се само једном.

3. Процедуре за које не постоји шифра за парне органе/обостране структуре

У Номенклатури не постоје могућности за шифрирање свих процедура које се односе на парне органе/обостране структуре.

На пример:

- Екстракција катаракте
- Процедуре на дужици
- Мастоидектомија
- Стапедектомија
- Обрада фрактуре – махилла, хумерус

Када не постоји појединачна шифра за обострану процедуру, шифрирати два пута (стапедектомија, екстракција катаракте, редуција фрактуре оба хумеруса).

Вишеструке процедуре

Дефиниција

Називи процедура у Номенклатурису наведени у једнини, ради конзистентности и лакшег сналажења. На пример, процедура *интраназално одстрањивање полипа из максиларног антрума* укључује одстрањивање једног, али и више полипа. Полип може да се представи као једнина и множина, као и биопсија, лезија, брадавица.

1. ИСТА ПРОЦЕДУРА поновљена током исте епизоде лечења, али у различито време

Иста процедура поновљена током исте епизоде лечења у различито време треба да се шифрира онолико пута колико је изведена.

Изузеци:

Процедуре где се вишеструкост процедуре подразумева у опису шифре, као:

- Електроконвулзивна терапија
- Уклањање бубрежних каменаца
- Дијализа (хемодијализа, перитонеална)
- Ексцизија/уклањање кожне лезије

Процедуре са специфичним правилима у другим правилима шифрирања, као:

- Превијање опекотина
- Хемиотерапија
- Трансфузија
- Удружене здравствене процедуре

Код изузетака случајевима користити одговарајућу шифру која показује број урађених процедура.

ПРИМЕР:

Пацијент има 3 дозе електроконвулзивне терапије, а свака захтева општу анестезију.

Шифрирати: 93341-03 *Електроконвулзивна терапија (ЕСТ), 3 третмана*
92514-99 *Општа анестезија, АСА 99*
92514-99 *Општа анестезија, АСА 99*
92514-99 *Општа анестезија, АСА 99*

ПРИМЕР:

Пацијенту изведене две лапаротомије током једне епизоде лечења.

Шифрирати: 30373-00 *Експлоративналапаротомија*
30373-00 *Експлоративналапаротомија*

2. ИСТА ПРОЦЕДУРА поновљена у току исте хоспитализације која се спроводи кроз један акт/приступ и укључује сличне/исте лезије

Шифрирати једну шифру за овај тип процедура. На пример:

- Вишеструка менискектомија једног колена
- Емболизација која укључује више крвних судова (нпр. лева и десна а. утерина)
- Колоноскопија са полипектомијом (Номенклатурасадржи неке специфичне шифре за вишеструке процедуре (нпр. *Ригиднаректосигмоидоскопијаса одстрањењем ≤ 9 полипа*) и када су ове примењене треба их тако и шифрирати)
- Цистоскопија са биопсијом мокраћне бешике
- Лапароскопска аспирација оваријалне цисте
- Интраназално уклањање полипа из максиларног антрума
- Ендоскопска ексцизија лезије или ткива ануса
- Инсерција мултиплих васкуларних стентова (Номенклатура има специфичне шифре за мултипле стентове коронарних и каротидних, али не и осталих крвних судова)

3. ИСТА ПРОЦЕДУРА поновљена у току исте хоспитализације која се спроводи кроз један акт/приступ и укључује различите лезије

Користити шифру за сваку локализацију. На пример:

- Шав тетиве и артерије шаке кроз једну инцизију захтева две шифре

4. ИСТА ПРОЦЕДУРА поновљена у току исте хоспитализације која се спроводи кроз више од једног акта/приступа и укључује више од једне процедуре на различитим странама

Користити шифру за сваку процедуру јер постоји одвојени акт/приступ за сваку од њих. Примери:

- Артрореза више зглобова

- Ослобађање тетива на различитим деловима тела

5. Уклањање кожно или поткожно лезије

Шифрирати одговарајућу шифру за ексцизију више лезија.

ПРИМЕР:

Ексцизија две лезије на подлактици.

Шифра: 31205-00 *Ексцизија лезије(а) на кожи и поткожном ткиву осталих области*

ПРИМЕР:

Ексцизија лезије са очног капка (1) и носа (1) и врата (2).

Шифра:	31230-00	<i>Ексцизија лезије на кожи и поткожном ткиву очног капка</i>
	31230-01	<i>Ексцизија лезије на кожи и поткожном ткиву носа</i>
	31235-00	<i>Ексцизија лезије на кожи и поткожном ткиву врата</i>

ПРИМЕР:

Шифрирати једну шифру само у наведеним случајевима:

- Дијатермија аналних брадавица
- Дијатермија вулвалне брадавице
- Уклањање плантарних брадавица
- Ексцизија аналних кожных израслина

0022 ПРЕГЛЕД ПОД АНЕСТЕЗИЈОМ

Преглед под анестезијом се шифрира само ако је то једини извршени поступак и није повезан са оперативним захватом.

Шифра *Друге/остале дијагностичке процедуре* се користи у ситуацији када локализација за извршени преглед под анестезијом не постоји на другом месту у Номенклатури. Међутим, уколико у Номенклатури не постоји шифра за *Друге/остале дијагностичке процедуре* користи се шифра *Остали поступци*.

Тип анестезије би такође требало шифрирати (*Правило шифрирања 0031 Анестезија*).

ПРИМЕР:

Преглед грлића материце у општој анестезији.

Процедура:	35618-03	<i>Остали поступци на цервиксу</i>
	92514-XX	<i>Општа анестезија</i>

Погледати Правило шифрирања 1431 Преглед под анестезијом, гинекологија

ПРИМЕР:

Преглед можданица под општом анестезијом.

Процедура:	90007-00	<i>Остали поступци на мозгу или можданицама</i>
	92514-XX	<i>Општа анестезија</i>

0023 ЛАПАРОСКОПСКИ / АРТРОСКОПСКИ / ЕНДОСКОПСКИ ПОСТУПЦИ

Ако је процедура извршена лапароскопским, ендоскопским или артроскопским приступом и у Номенклатури не постоји шифра која обухвата лапароскопију/ендоскопију/артроскопију и конкретан поступак, шифрирају се обе процедуре одвојено.

ПРИМЕР:

Лапароскопско одстрањивање жучне кесе.

Процедура: 30445-00 *Лапароскопска холецистектомија*

ПРИМЕР:

Лапароскопска хепатектомија.

Процедура: 90346-00 *Тотална хепатектомија*

30390-00 *Лапароскопија*

0024 ПАНЕНДОСКОПИЈА

Панендоскопија као појам који се односи на ендоскопију пробавног тракта (гастроскопија, дуоденоскопија, илеоскопија, езофагогастроуденоскопија) се налази у следећим блоковима:

[1005] Панендоскопија

[1006] Панендоскопија са одстрањењем страног тела

[1007] Панендоскопија са деструкцијом

[1008] Панендоскопија са ексцизијом

Езофагоскопије су, међутим, класификоване одвојено и то у блоковима :

[850] Езофагоскопија

[851] Ендоскопска склерозација лезије једњака

[852] Уклањање страног тела из једњака

[853] Остале процедуре примене, инсегсије одстрањења једњаку

[856] Процедуре деструкције на једњаку

[861] Остале процедуре ексцизије на једњаку

[862] Дилатација једњака

Панендоскопија такође може да се односи на преглед респираторног или уринарног тракта и у том случају би требало шифирати је адекватно, до места/нивоа до којег се „дошло“ ендоскопом.

ПРИМЕРИ:

1. Панендоскопија езофагуса, желудца, дуоденума и илеума

Шифра: 30473-05 *Панендоскопија до илеума*

2. Панендоскопија доњег гастроинтестиналног тракта са прегледом илеума

Шифра: 32090-00 *Фибероптичка колоноскопија до цекума*

3. Панендоскопија фаринкса, ларинкса и бронха

Шифра: 41898-00 *Фибероптичка бронхоскопија*

4. Панендоскопија мокраћне бешике

0028 БИОПСИЈА ПАРААОРТАЛНИХ ЛИМФНИХ ЧВОРОВА

Код биопсије парааорталних лимфних чворова, у зависности од броја одстрањених лимфних чворова, као и оперативног приступа, разликују се радикалне и мање инвазивне интервенције. У зависности од типа операције користимо различите шифре

1. Код екстензивних/компликованијих операција користимо, нпр.:

37607-00 Радикална ексцизија ретроперитонеалних лимфних чворова

2. Код мање екстензивних/компликованијих операција користимо, нпр.:

35723-02 Лапараскопско узимање узорка парааорталног лимфног чвора за утврђивање нивоа гинеколошког малигнитета

35723-03 Узимање узорака парааорталног лимфног чвора за одређивање нивоа гинеколошког малигнитета

0030 УЗИМАЊЕ И ТРАНСПЛАНТАЦИЈА ОРГАНА/ТКИВА

Узимање ткива аферезом

Постоје две врсте донора аферезом:

Аутологи донор

Уколико је пацијент сам себи донор, шифрира се стање које ће бити лечено донираним ћелијама;

Алогени донор

Уколико је донор здрава особа која даје ћелије за лечење друге особе, као ОУХ шифрирамо *Z51.8 Друга специфична медицинска нега.*

Узимање органа и трансплантација

1. Живи донори

Основни узрок хоспитализације за пацијенте примљене ради донирања органа/ткива најчешће се налази у категорији *Z52.- Даваоци органа и ткива.* Све пратеће дијагнозе и спроведени поступци такође се шифрирају.

2. Донација након мождане смрти у болници. Критеријуми за донацију су: мождана смрт, пристанак и клиничка подобност

2а. Када је утврђена мождана смрт, а узимање није извршено уписује се основни узрок хоспитализације због које је пацијент примљен у болницу и шифра *Z00.5 (сиситематски) Преглед потенцијалног даваоца органа или ткива* као пратећа дијагноза. На исти начин шифрирамо и у случају да узети органи нису даље употребљени. **Не шифрира се** поступак узимања органа током ове епизоде болничког лечења.

2б. Када је утврђена мождана смрт и извршено узимање органа као основни узрок хоспитализације користи се одговарајућа шифра из категорије *Z52.- Даваоци органа и ткива* и шифра за спроведени поступак узимања органа. Није потребно уписивати пратеће дијагнозе из те епизоде болничког лечења, нити разлог смрти јер су они већ наведени у првобитној епизоди болничког лечења.

2ц. Када је пацијент оживљен у хитној служби и након тога вентилиран за могућу донацију органа након мождане смрти, као основни узрок хоспитализације користи се одговарајућа шифра из категорије *Z52.-Даваоци органа и ткива* и шифру са или без поступка за узимање органа, у зависно од тога јесу ли испуњени критеријуми за донацију. Ако су такви пацијенти лечени због свог стања или повреде, онда спадају у категорију 2а.

Пацијенти примљени у болницу ради трансплантације органа/ткива ће као основни узрок хоспитализације имати шифру стања или болести које захтева трансплантацију са одговарајућом шифром трансплантацијског поступка. Није потребно шифрирати поступак одстрањења болесног органа.

ТАБЕЛА УЗИМАЊА ОРГАНА/ТКИВА И ТРАНСПЛАНТАЦИЈЕ

ОРГАН/ ТКИВО	ШИФРА ДИЈАГНОЗЕ	ШИФРА ПРОЦЕДУРЕ УЗИМАЊА ОРГАНА		ШИФРА ПРОЦЕДУРЕ ТРАНСПЛАНТАЦИЈЕ	
Крв, пуна	Z52.0	13709-00 [1891]	Узимање крви за трансфузију	13706-01 [1893]	Давање пуне крви
Афереза крви и стем ћелија	Z51.8	Блок [1892]	Афереза	Блок [802] или [1893]	Трансплантација костне сржи/матичне ћелије
Крв, други продукти	Z52.0	Блок [1891]	Терапеутско узимање и прерађивање крви/костне сржи	Блок [1893]	Давање крви и продуката крви
		Блок [1892]	Афереза		
Кост	Z52.2	Блок [1563]	Друге ексцизионе процедуре на костима других делова мускулоскелетног система	Процедуре у вези са пресађивањем кости су подељене по локализацији	Трансплантација костне сржи/матичних ћелија
Костна срж	Z52.3	13700-00 [801]	Прикупљање костне сржи за трансплантацију	Блок [802]	
Хондрцити (хрскавица)	Z52.8	Блок [1561]	Процедуре ексцизије на зглобовима на осталим местима мускулоскелетног система	Блок [1906]	Имплантација хормона или живог ткива
Рожњача	Z52.5	42506-00 [161]	Енуклеација очне јабучице без имплантата	Блок [173]	Кератопластика
Срце	Z52.7	90204-00 [659]	Уклањање донорског срца за трансплантацију	90205-00 [660]	Трансплантација срца
Плућа	Z52.8	38438-03 [553]	Уклањање плућа донора за трансплантацију	Блок [555]	Трансплантација плућа
Срце и плућа	Z52.8	90204-01 [659]	Уклањање донорског срца и плућа за трансплантацију	90205-01 [660]	Трансплантација срца и плућа

ОРГАН/ ТКИВО	ШИФРА ДИЈАГНОЗЕ	ШИФРА ПРОЦЕДУРЕ УЗИМАЊА ОРГАНА		ШИФРА ПРОЦЕДУРЕ ТРАНСПЛАНТАЦИЈЕ	
Бубрег	Z52.4	Блок [1050]	Нефректомија за трансплантацију	Блок [1058]	Трансплантација бубрега
Лимбалне матичне ћелије	Z52.8	42683-00 [254]	Ексцизија лезије или ткива коњуктиве	90065-00 [174]	Трансплантат лимбалних матичних ћелија
Јетра	Z52.6	90346-00 [953]	Тотална хепатектомија	90317-00 [954]	Трансплантација јетре
Панкреас	Z52.8	Блок [978]	Панкреатектомија	90324-00 [981]	Трансплантација панкреаса
Кожа	Z52.1	90669-00 [1634]	Ексцизијакожезатрансплантат	Одговарајућа шифра од блока [1640] до [1650]	

0031 АНЕСТЕЗИЈА

Ови стандарди се односе на анестезију, примену анестетика и одређене врсте пост-процедуралне аналгезије. Смернице које се односе на контролу бола који није у вези са хируршким процедурама, видети у Правилу 1807 Дијагноза бола и процедуре у третману бола.

Америчко удружење анестезиолога (American Society of Anesthesiologists - ASA) дефинисало је критеријуме за одређивање физичког статуса пацијента, што значи да шифама из блокова:

[1333] Аналгезија и анестезија током трудова и порођаја

[1909] Кондукциона анестезија

[1910] Општа анестезија

треба додати по два карактера који представљају АСА скор пацијента (X) и модификатор хитности (E), Табеле 1 и 2. Табеле које садрже АСА скор и модификатор хитности налазе се у блоку [1333] Номенклатуре, као и испред блока [1909], за блокове [1909] и [1910].

Табела 1

X	АСА скор
1	Здрава особа
2	Пацијент са благим системским обољењем (без ограничења)
3	Пацијент са умереним до озбиљним системским обољењима са ограничењем функције
4	Пацијент са тешким обољењима која га онеспособљавају и угрожавају његов живот
5	Пацијент на самрти за кога се не очекује да преживи 24 часа са или без операције

6	Пацијент коме је утврђена мождана смрт и чији органи се одстрањују ради трансплатације
9	Без документације о АСА скору

Табела 2

Е	Модификатор хитности
0	Изводи се као хитан поступак
9	Поступак није хитан или није документован као хитан

ПРИМЕР:

1. Пацијент је примљен ради планиране операције срца. Планирано је да се операција уради у општој анестезији.

92514-29 [1910] *Општа анестезија, АСА 2, није хитно (9)*

2. У току интервенције у операционој сали пацијент је седиран, а АСА скор није документован.

92515-99 [1910] *Седација, АСА 9, није хитно (9)*

3. Пацијент је у општој анестезији, а примењена је и регионална блокада нерва доњег екстремитета због политрауме ноге, АСА скор је 3.

92514-30 [1910] *Општа анестезија, АСА 3, хитно (0)*

92512-30 [1909] *Регионална блокада нерва доњег екстремитета, АСА 3, хитно (0)*

Општа анестезија

1. Општа анестезија

Општу анестезију шифрирати шифрама 92514-XX *Општа анестезија* из блока [1910].

2. Седација

Седацију шифрирати шифрама 92515-XX *Седација*, из блока [1910].

Седација дата орално се не шифрира.

Кондукциона анестезија

1. Неураксијална блокада

Шифрирати шифрама: 92508-XX *Неураксијална блокада*, из блока [1909].

2. Регионална блокада

Шифре за регионалну блокаду су подељене према главним анатомским подручјима, пре него према месту апликације анестетика.

3. Инфилтрација локалног анестетика

Шифрирати шифрама: 92513-XX *Инфилтрација локалног анестетика*, из блока [1909].

Пост-процедурална аналгезија

Шифре из блока [1912] Пост процедурална аналгезија, треба употребити само када се процедура иницира на одељењу за порођаје и/или у оперативном блоку (сали или интензивној нези) и када постоји документација о континуираној инфузији/болус ињекцији/допуни, који се догађају пост-процедурално.

Класификација

1. Доделити само једну шифру из блока [1910] Општа анестезија и/или једну шифру из блока [1909] Кондукциона анестезија (искључујући 92513-00 [1909] Инфилтрација локалног анестетика) за сваку “посету сали”, независно од тога где у болници је процедура обављена (у операционој сали, кабинету за ендоскопију, служби хитне помоћи, сали за катетеризацију).

Уколико је током “посете сали” примењено више различитих врста анестезије из блока [1910] Општа анестезија и/или из блока [1909] Кондукциона анестезија, додељује се само једна шифра из сваког блока и то према следећој хијерархији:

[1910] Општа анестезија

- а. Општа анестезија (92514-00)
- б. Седација (92515-00)

[1909] Кондукциона анестезија

- а. Неураксијална блокада (92508-XX)
- б. Регионалне блокаде (шифре 92509-XX, 92510-XX, 92511-XX, 92512-XX)
- в. Интравенска регионална анестезија (92519-XX)

2. Уколико је током различитих „посета сали“ у оквиру исте епизоде болничког лечења, више пута примењена иста врста анестезије (нпр. две опште), неопходно је шифрирати их приликом сваког извођења.

3. Неурооксијалној блокади за време порођаја додељује се једна шифра из блока [1333] Аналгезија и анестезија за време трудова и порођаја.

Шифра 92506-XX [1333] *Неурооксијална блокада током порођаја*, користи се за каудалну, епидуралну и/или спиналну блокаду са циљем олакшавања болова за време трудова, било путем ињекције или инфузије. У ситуацијама када се порођај започет природним путем заврши царским резом, а неураксијална блокада буде настављена и за ту процедуру (или другу порођајну процедуру), користити шифру 92507-XX [1333] *Неурооксијална блокада током трудова и порођаја*. Ова шифра може бити коришћена и у случајевима у којима је, након вагиналног порођаја, настављен исти неурооксијални блок и у постпарталним процедурама, као што су уклањање заостале плаценте и/или збрињавање порођајних повреда.

У случајевима где се неурооксијална блокада даје као анестезија само за царски рез или порођајну процедуру, доделити 92508-XX [1909] *Неурооксијална блокада*.

4. Не користити шифру 92513-00 [1909] *Инфилтрација локалног анестетика*.

5. Шифре за неурооксијалну и регионалну блокаду из блока [1912] Пост-процедурална аналгезија, треба користити само у оним случајевима где је претходно дата анестезија за олакшавање бола у породилишту и/или оперативном блоку (сали или интензивној нези). Иницијално давање неурооксијалне регионалне

блокаде не подразумева се у овим шифрама, и треба да се представи одговарајућом шифром из блока [1909] Кондукциона анестезија или [1333] Аналгезија и анестезија за време трудова и порођаја.

Не додељивати шифре из овог блока када је инфузија започета након напуштања оперативног блока (сале или интензивне неге). У овим случајевима, погледати Правило 1807 Дијагноза бола и процедуре у третману бола.

У случајевима када је дато више од једне инфузије аналгетика у постоперативном периоду, доделити само једну шифру из блока [1912] Пост-процедурална аналгезија, користећи следећу хијерархију (наведену од највишег до најнижег приоритета):

[1912] Пост-процедурална анестезија

а. *Менаџмент неуроаксијалне блокаде* (92516-00)

б. *Менаџмент регионалне блокаде* (шифре 92517-00, 92517-01, 92517-02, 92517-03)

в. *Поткожна пост-процедурална инфузија аналгетика* (90030-00)

г. *Интравенска пост-процедурална инфузија, аналгезија контролисана од стране пацијента* (РСА) (92518-00)

д. *Интравенска пост-процедурална инфузија аналгетика* (92518-01)

6. Навести шифру(е) за анестезију одмах након шифре процедуре на коју се односи(е). Ако је потребно више од једне шифре да би се обухватиле све компоненте процедуре, тада шифру за анестезију додати на крају.

Да сумирамо, шифре за процедуре у оквиру Правила шифрирања 0031 налазе се у следећим блоковима:

[1333] Аналгезија и анестезија за време трудова и порођаја

[1909] Кондукциона анестезија

[1910] Церебрална анестезија

[1912] Пост-процедурална аналгезија

0032 УДРУЖЕНЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ПРОЦЕДУРЕ

1. Шифре за удружене здравствене мере се налазе у блоку 1916.

2. Уколико је током једне хоспитализације неколико пута пружена удружена здравствена процедура из исте области она се шифрира само једном.

3. У Номенклатури, поред уопштених удружених здравствених процедура, постоје и специфичне процедуре које се такође шифирају једном, иако могу бити пружене и више пута.

ПРИМЕР :

Пацијент је прегледан од старне физиотерапеута (извршено је 5 процедура) , социјаног радника (2 процедуре) и дијететичара (1 процедура) у току једне епизоде лечења.

Шифрирати:	95550-03 [1916]	<i>Удружене здравствене процедуре, физиотерапија</i>
	95550-01 [1916]	<i>Удружене здравствене процедуре, социјални рад</i>
	95550-00 [1916]	<i>Удружене здравствене процедуре, дијететика</i>

ПРИМЕР :

У току епизоде лечења пружене су физиотерапијске вежбе за зглоб колена као услуге за побољшање чулне и моторне функције и саветовање о дневним активностима.

Шифрирати:	96112-00[1875]	<i>Увежбавање вештина у активностима повезаним са сензорном /сензо-моторном/сензо-неуралном функцијом</i>
	96076-00[1916]	<i>Саветовање или подучавање о одржавању здравља и опоравку</i>
	50115-00[1905]	<i>Манипулација/мобилизација зглобова, неklasификована на другом месту</i>

0037 ПЕДИЈАТРИЈСКЕ ПРОЦЕДУРЕ

У називима неких процедура постојисе термин 'код деце', посебно у поглављу „Процедуре на дигестивном систему“, где постоји клиничка оправданост да се одвоје процедуре урађене код деце.

На пример:

43906-00 [857] *Делимична ресекција једњака с анастомозом код деце*

43906-01 [857] *Тотална ресекција једњака с анастомозом код деце*

0038 ПРОЦЕДУРЕ КОЈЕ СЕ РАЗЛИКУЈУ У ЗАВИСНОСТИ ОД ВЕЛИЧИНЕ, ВРЕМЕНА ТРАЈАЊА, БРОЈА ЛЕЗИЈА ИЛИ ЛОКАЛИЗАЦИЈЕ

Примери:

45506-00	<i>Ревизија ожигљка на лицу дужине 3 цм и мање</i>
45512-00	<i>Ревизија ожигљка на лицу дужине више од 3 цм</i>
13882-00	<i>Поступак одржавања континуиране вентилаторне подршке, ≤ 24 сата</i>
13882-01	<i>Поступак одржавања континуиране вентилаторне подршке, > 24 сати и < 96 сати</i>
13882-02	<i>Поступак одржавања континуиране вентилаторне подршке, ≥ 96 сати</i>
32078-00	<i>Ригидна ректосигмоидоскопија са одстрањењем ≤ 9 полипа</i>
32081-00	<i>Ригидна ректосигмоидоскопија са одстрањењем ≥ 10 полипа</i>

0039 РЕОПЕРАЦИЈЕ

Шифре за реоперације искључиво се користе код лечења постоперативних компликација, као што су, на пример, крварења. Шифре које се користе су:

39721-00 [10]	<i>Постоперативно поновно отварање места учињене краниотомије или краниектомије</i>
90009-00 [49]	<i>Постоперативно поновно отварање ламинотомије или ламинектомије</i>
90047-02 [111]	<i>Поновно отварање ране на штитној жлезди</i>
38656-01 [562]	<i>Поновно отварање места торакотомије или стернотомије</i>
30385-00 [985]	<i>Постоперативно поновно отварање места лапаротомије</i>

Наведене шифре користе се само за шифрирање постоперативних компликација, а не користе се за поновне операције на истом месту због поновног лечења исте основне болести или због лечења другог стања, које није повезано са разлогом претходне операције.

0044 ХЕМИОТЕРАПИЈА

Хемиотерапија је тип фармакотерапије који се користи у лечењу малигних болести и у мањој мери системских обољења као што су ХИВ, лупус еритематозус и реуматодни артритис.

За шифрирање хемиотерапије користе се шифре из Блока [1920] Фармакотерапија:

96196-XX [1920]	<i>Интраартеријско давање фармаколошког средства</i>
96197-XX [1920]	<i>Интрамускуларно давање фармаколошког средства</i>
96198-XX [1920]	<i>Интратекално давање фармаколошког средства</i>
96199-XX [1920]	<i>Интравенско давање фармаколошког средства</i>
96200-XX [1920]	<i>Субкутано давање фармаколошког средства</i>
96201-XX [1920]	<i>Интракавитарно давање фармаколошког средства</i>
96202-XX [1920]	<i>Ентерално давање фармаколошког средства</i>
96203-XX [1920]	<i>Орално давање фармаколошког средства</i>

96204-XX [1920]	<i>Примена фармаколошког средства кроз спољашњи васкуларни катетер</i>
96205-XX [1920]	<i>Неки други начин давања фармаколошког средства, антинеопластична средства</i>
96206-XX [1920]	<i>Неназначен начин давања фармаколошког средства</i>

У области хемиотерапије уз шифре у Блоку [1920] уместо наставка XX у зависности од средства које се примјењује користе се следећи наставци:

- 00 *Антинеопластично средство*
- 02 *Антиинфективно средство*
- 03 *Стероиди*
- 04 *Антидоти*
- 07 *Храњиво средство*
- 08 *Електролит*
- 09 *Остала и неспецифична фармаколошка средства*

Једнодневна епизода болничког лечења малигних болести применом хемиотерапије

Приликом **једнодневне** епизоде болничког лечења **неоплазми** или стања која су у вези са неоплазмом применом хемиотерапије, где се пацијент отпушта истог дана када је и примљен, шифрирати:

- *Z51.1 Хемотерапијска сеанса због тумора* као основни узрок хоспитализације;
- шифра за неоплазму се наводи као прва пратећа дијагноза (види такође Правило шифрирања 0236 Неоплазме шифрирање и секвенцирање);
- шифра стања у вези са малигнитетом шифрира се уколико је стање било третирано;
- одговарајућа шифра за процедуру.

Једнодневна епизода болничког лечења немалигних болести применом хемиотерапије

Приликом **једнодневне** епизоде болничког лечења **немалигних болести** применом хемиотерапије, где се пацијент отпушта истог дана када је и примљен, шифрирати:

- шифра за болест због које се спроводи хемиотерапија;
- одговарајућа шифра за процедуру.

Вишедневна епизода болничког лечења применом хемиотерапије

Код **вишедневне** хоспитализације ради хемиотерапије, као основни узрок хоспитализације шифрира се стање које захтева лечење хемиотерапијом, такође се шифрирају одговарајуће процедуре.

Поступак шифрирања хемиотерапије

Уколико пацијент прими исти тип хемиотерапије више пута у току једне епизоде болничког лечења, процедуру примене хемиотерапије шифрирамо само једном.

ПРИМЕР:

Пацијенткиња је примљена због интравенске хемиотерапије карцинома дојке у трајању од 12 дана.

Шифрирати: C50.- *Злоћудни тумор дојке (ОУХ)*
Z51.1 *Хемиотерапијска кура за неоплазме*
96199-xx [1920] *Интравенска примена фармаколошког средства*

ПРИМЕР:

Пацијент је примљен због једнодневне хемиотерапије рака простате. Дат је циклофосфамид интравенски, пацијент отпуштен истог дана.

Шифрирати: Z51.1 *Хемотерапијска сеанса због тумора (ОУХ)*
C61 *Малигни тумор простате*
96199-00 [1920] *Интравенска примена фармаколошког средства, антинеопластично средство*

ПРИМЕР:

Пацијент са претходно дијагностикованим примарним тумором дојке и метастазама у костима је примљен у болницу због једнодневне интравенске инфузије аредије због хиперкалцемије.

Шифрирати: Z51.1 *Хемотерапијска сеанса због тумора (ОУХ)*
C79.5 *Секундарни малигних тумор костију и коштане сржи*
C50.- *Злоћудни тумор дојке*
E83.5 *Поремећаји метаболизма калцијума*
96199-00 [1920] *Интравенско давање фармаколошког средства, антинеопластично средство*

ПРИМЕР:

Пацијент је примљен ради једнодневне интравенске инфузије метилпреднизона због лечења мултипле склерозе.

Шифрирати: G35 *Вишежаришна склероза, мултипла склероза*
96199-03 [1920] *Интравенско давање фармаколошког средства, стероиди*

ПРИМЕР:

Пацијент је примљен на лечење карцинома дојке интравенском хемиотерапијом на сеансу од преко дванаест дана.

Шифрирати: C50.- *Злоћудни тумор дојке*
96199-00 [1920] *Интравенско давање фармаколошког средства, антинеопластично средство*

С обзиром да раздвајање прираслица (адхезиолиза) може бити основни разлог за операцију или узгредни поступак током неке друге операције, неопходно је прираслице назначити и кроз одговарајуће дијагнозе.